

Asia: VN/12531/2021

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Vammaisen lapsen perhe on huomioitu aiempaa paremmin tässä lakiluonnoksessa. Aihe on kuitenkin hajautettu eri pykäliin ja osin ainoastaan perusteluihin. Vaatii melkoisesti työtä, selvittämistä ja perustelujen tavaamista, että perheen huomioimisesta voi saada selkeän kuvan. On tarpeen selkeyttää perheen huomioimista pykälän tasolla. Paras ratkaisu olisi lisätä oma pykälänsä, joka kokoaa selkeän yhteenvedon vammaisen lapsen perheen huomioimisesta.

Esimerkiksi: Päätöksenteko ja palveluiden toteuttaminen 5§. Perheen huomioiminen palvelusuunnittelussa ei näy pykälätasolla ja se tulisi sinne lisätä. (Perusteluissa perhe on huomioitu, esim: "Palvelun järjestäjän on lisäksi huolehdittava vammaisen henkilön perheenjäsenten palveluiden järjestämisestä osana palveluiden kokonaisuutta silloin, kun ne liittyvät kiinteästi vammaisen henkilön tukemiseen lisäksi huolehdittava vammaisen henkilön perheenjäsenten palveluiden järjestämisestä osana palveluiden kokonaisuutta silloin, kun ne liittyvät kiinteästi vammaisen henkilön tukemiseen.")

Lapsen asumisen tuesta puhutaan kahdessa pykälässä (14.4§ ja 15§). Siitä johtuen lapsen asuminen kodin ulkopuolella nousee tarpeettoman isoon rooliin, kun taas tuki lapsen asumiselle oman perheensä kanssa hukkuu edellisen pykälän viimeiseen kappaleeseen. Lapsen asumisen tuki tulee koota yhteen ja omaksi pykäläkseen, jossa perheen huomioiminen ilmaistaan selkeästi.

12§ Erityinen tuki -pykälään on sisällytetty kolme erilaista palvelua. Ne olisi tarpeen esittää omissa pykälissään.

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Perusteluissa on paljon hyvää asiaa ja niissä huomioidaan myös ihmisoikeusperustaa. Perustelut ovat kuitenkin melko sekavat, niissä on osin ristiriitaisuuksia ja ne ovat hankalat lukea. Perusteluja tulisi selkeyttää ja johdonmukaistaa.

Ihmisoikeusperusta tulisi esittää omassa kappaleessaan jokaisen pykälän kohdalla. On hyvin tärkeä nostaa ihmisoikeusnäkökulma reilusti ja erittäin selkeästi esiin aina silloin, kun tosiasiallisesti on kyse ihmisoikeuksista. Sanoittaminen varmistaisi myös sen, että ihmisoikeusnäkökohdat tulevat varmemmin huomioiduiksi. Esimerkki ihmisoikeusnäkökulman järjestelmällisestä ja selkeästä huomioimisesta on Kansallinen lapsistrategia (2021), jossa ihmisoikeusperusta esitetään nykytiedon ohella omassa kappaleessaan. Lapsistrategiassa mainitaankin, että se on tarkoitettu toteuttamaan ihmisoikeussopimusten Suomelle asettamat velvoitteet.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Voimavararajaus tulisi poistaa, jotta YK:n vammaisoikeussopimuksen velvoitteet täytettäisiin. Eri vammoja tai niiden astetta ei tulisi arvottaa keskenään.

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Ehdotuksessa on huomioitu osallisuus, toteutus kuitenkin lopulta määrittelee sen, pääseekö vammaiset näiden osallisuutta tukevien palveluiden piiriin.

Esimerkiksi liian tiukat rajaukset soveltamisalassa ja henkilökohtaisen avun voimavararajaus käytännössä vaikeuttavat osallisuuden toteutumista. Asiakasmaksurasitus voi heikentää koko perheen osallisuutta.

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Erityisen tuen kokonaisuus on hyvin tärkeä vammaisten lasten ja nuorten näkökulmasta. Sen ei kuitenkaan tule olla viimesijainen palvelu ja palvelujen tulee astua voimaan samaan aikaan kuin lakikin.

2.

-

3.

-

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

POISTAA: Voimavararajaus poistettava henkilökohtaisesta avusta.

2.

MUUTTAA: Vammaisen lapsen / nuoren perheen huomioiminen tulisi selkeyttää niin pykälissä kuin perusteluissa ja esittää siten, että perheen huomioimisen kokonaisuus olisi helposti hahmotettavissa.

3.

MUUTTAA: Ehdotuksen mukaan vammaisten lasten / nuorten perheille koitua maksurasitus kasvaa kohtuuttomasti, onko tähän kiinnitetty huomiota? Normaalisuusperiaatteeseen nojaten esitämme, että tärkeää huolehtia, että vammasta ei koidu perheelle ylimääräisiä maksuja.

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lapsen oikeus perheeseen ei tule riittävästi esiin. Paras ratkaisu olisi lisätä oma pykälänsä, joka kokoaa selkeän yhteenvedon vammaisen lapsen perheen huomioimisesta.

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Kriteeristö vaikuttaa melko tiukalta sekä tulkinnanvaraiselta ja voi johtaa tilanteisiin, joissa joku aidosti tukea ja palvelua tarvitseva, esimerkiksi lievästi kehitysvammainen jää väliinputoajaksi ja ilman apua ja/tai palvelua. Kuuden kohdan kriteeristö herättää enemmän kysymyksiä kuin tarjoaa vastauksia. Vaikka jatkossa uusia tuen tarvisijoita pääsee palveluiden piiriin, osa tippuu pois ja pelkona on, että lain soveltamisala aiheuttaa yhdenvertaisuuden sijaan eriarvoisuutta, vaikka 'Esityksen tavoitteena on vammaisten henkilöiden keskinäisen yhdenvertaisuuden ja yhtäläisten oikeuksien edistäminen vammaisuuden laadusta ja henkilön asuinpaikasta riippumatta.'

Esimerkiksi kohdassa kolme ja sana tulisi korjata tai-sanalla: Avun, tuen (ja) tai huolenpidon tarve tavanomaisessa elämässä johtuu toimintakyvyn olennaisesta heikentymisestä, tai miten määritellään kohdassa 6 välttämätön apu, tuki tai huolenpito? Sosiaalinen toimintakyky puuttuu.

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Ns. voimavaraedellytys on syrjivä ja asettaa vammaiset henkilöt eriarvoiseen asemaan. Pykälä ei vastaa YK:n vammaissopimuksen vaatimuksiin. Vammaissopimuksen 19 artiklassa mainittu henkilökohtainen apu tarkoittaa henkilökohtaista apua kaikille sitä tarvitseville vammaisille henkilöille. Jos voimavaraedellytys kaikesta sen syrjivyydestä huolimatta jää vammaispalvelulakiin, on erittäin tärkeää, että sen ulkopuolelle jääville vammaisille henkilöille on yhtä vahva oikeus "erityiseen osallisuuden tukeen" kuin henkilökohtaisen avun kohdalla olisi. Erityiseen tukeen tulee henkilökohtaisen avun lailla olla subjektiivinen oikeus ja siinä tulee olla vastaava minimimäärä (30 h/kk) kuin vapaa-ajan henkilökohtaisessa avussa. Erityinen tuki ei voi olla viimesijainen vaihtoehto ja sen tulee astua voimaan samaan aikaan kuin vammaispalvelulaki. Kaksi vuotta on liian pitkä aika lapsen tai nuoren odottaa osallisuutta tukevaa palvelua.

Erityisen tuen pykälään sisällytetyt kolme palvelua ovat tärkeitä, ja ne olisi syytä erottaa omiksi pykälikseen.

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Pykälä 7 huomioi vammaisen henkilön perheen ja lähi-ihmiset kiitettävällä tavalla.

Kommunikaatio-ohjausta tulisi selkeyttää ja varmistaa, ettei kukaan puhevammainen henkilö ja hänen lähipiirinsä enää jatkossa jää ilman tarvitsemaansa tukea kommunikointiin. - Tällä hetkellä tilanne on, että kaikki puhevammaiset lapset/nuoret eivät ole saaneet tarvitsemaansa valmennusta kommunikointi-asioihin. Tämä selvennettävä: 7§ perustelujen mukaan puhevammaiset henkilöt, myös lapset, jäävät ilman kommunikointi-opetusta ja -ohjausta, jos hänelle ei ole lääkinnällisenä kuntoutuksena määritetty soveltuvaa kommunikaatiokeinoa tai kommunikoinnin apuvälinettä. Valmennusta kommunikointiin on kuitenkin mahdollista saada ”varhaisten taitojen varassa viestivän henkilön vuorovaikutuksen vahvistamista tukemalla hänen perheenjäsentensä ja muiden hänelle läheisten henkilöiden vuorovaikutustaitoja”.

Perusteluissa ei ole mainintaa neuropsykiatrisesta valmennuksesta. Se tulisi sinne kuitenkin lisätä, sillä kyseessä on monen lapsen/nuoren kannalta tärkeä palvelu.

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säätämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

Tämä vaatii lisätietoa ja -selvityksiä esimerkiksi kunnan ja hyvinvointialueen vastuista. Taloudellisia vaikutuksia tulisi tarkastella myös palvelunkäyttäjien ja koko perheen toimeentulon näkökulmasta. Perheille tulevaa maksurasitusta kokonaisuutena pitäisi selvittää ja tehdä lisäarviointia siitä, millä toimilla saadaan paras tuki vammaisperheiden elämään ja sitä kautta vaikuttavuutta.

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Henkilökohtaisen avun voimavaraedellytys tulee poistaa. Voimavaraedellytys on syrjivä ja perustuslain ja ihmisoikeussopimusten (kuten YK:n vammaissopimuksen 19 artikla ja sitä koskeva vammaiskomitean yleiskommentti nro 5) vastainen. Sopimuksen ja ko. yleiskommentin (erityisesti sen määritelmien kohdan) mukaan henkilökohtainen apu kuuluu yhdenvertaisesti kaikille sitä tarvitseville vammaisille henkilöille riippumatta henkilön vamman luonteesta tai hänen kommunikaatio- tai muista kyvyistään. Määräysvaltaa henkilökohtaisessa avussa voi yleiskommentin mukaan käyttää tuetun päätöksenteon avulla, jota vaikeimminkin vammaisten ihmisten tulisi 12 artiklan yleiskommentin nro 1 mukaisesti saada.

Henkilökohtainen apu on erittäin tärkeä palvelu vammaisille lapsille ja nuorille mahdollistamaan heidän osallistumistaan ja tukemaan heidän itsenäistymistään.

Henkilökohtaisen avun saamiselle ei voida asettaa mitään alaikäraja. Lapsen tulee saada henkilökohtaista apua sellaisiin kaikkiin vapaa-ajan tekemisiin, joita hänen kanssaan saman ikäiset vammattomat lapset yleensä tekevät ilman vanhempia.

Mikäli syrjivä voimavaraedellytys jää lakiin, on rajauksen vuoksi henkilökohtaisen avun ulkopuolelle jäävien vammaisten lasten ja nuorten itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden toteutuminen turvattava erityisellä osallisuuden tuella, jonka aseman tulee olla yhtä vahva kuin henkilökohtaisen avun asema olisi ollut.

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Pykälän kolme palvelua tulee erottaa omiksi pykälikseen.

Mikäli voimavararajauksia ei poisteta henkilökohtaisen avun pykälästä, erityinen osallisuuden tuki on äärettömän tärkeä palvelu mahdollistamaan osallistumista ja oman aikaa niille vammaisille lapsille ja nuorille, jotka ”voimavarattomina” jäävät ilman henkilökohtaista apua. Vapaa-ajan erityisen osallisuuden tuen tulee yhdenvertaisuuden nimessä olla subjektiivinen oikeus ja sen vähimmäismäärä tulee säätää samaksi kuin vapaa-ajan henkilökohtaisessa avussa (30h/kk). Erityinen osallisuuden tuki ei voi olla ”viimesijainen” palvelu.

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Erityisesti silloin, jos syrjivä henkilökohtaisen avun voimavararajaus jää lakiin, on erityinen osallisuuden tuki todella tärkeä palvelu yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

18. Onko tuetusta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

On tärkeää ja hyvä asia, että lapsen asumisen tuessa huomioidaan ensisijaisesti lapsen oikeus asua oman perheensä kanssa ja se, että perheelle tulee järjestää siihen vahva tuki.

Lapsen asumisen tuesta puhutaan kahdessa pykälässä (14.4§ ja 15§). Siitä johtuen lapsen asuminen kodin ulkopuolella nousee tarpeettoman isoon rooliin, kun taas tuki lapsen asumiselle oman perheensä kanssa hukkuu edellisen pykälän viimeiseen kappaleeseen. Lapsen asumisen tuki tulee koota yhteen ja omaksi pykäläkseen, jossa perheen huomioiminen ilmaistaan selkeästi.

On hyvä, että lapsen vuoroasuminen huomioidaan esteettömän asumisen tuen (17§) perusteluissa. Vuoroasuminen tulisi huomioida myös muiden palvelujen kohdalla.

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Vammaispalvelulain säännös vammaisen lapsen asumisesta kodin ulkopuolella on hyvin tärkeä. Vammaista lasta, jolla ei ole lastensuojelun tarvetta, ei tule ottaa huostaan ja sijoittaa lastensuojelulain nojalla. Vammaisen lapsen asumisen järjestäminen vaatii erityisosaamista, johon asumisen tuottajalla tulee olla hyvät valmiudet. Huomiota tulisi kiinnittää lasten asumisyksikköjen kokoon, sillä lasten tarpeet voivat olla hyvin moninaisia ja vaativia.

Perusteluissa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että lasten asuminen kehitysvammalaitoksissa lopetetaan ja järjestetään muulla tavoin.

Lapsen kodin ulkopuolisen asumisen maksun määräytyminen elatuslain mukaisesti on kestävä ratkaisu, sillä maksut voivat nousta perheelle kohtuuttomiksi. Vanhemmat pysyvät lapsensa huoltajina ja yleensä vastaavat lapsen moninaisista menoista, kuten vaatteista, leluista, muista tavaroista.

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lyhytaikaishoidon pykälä (18§) on hyvin tärkeä. On hyvä, että perusteluissa todetaan, että lyhytaikaishoidon tulee toimia vammaisen henkilön osallisuuden mahdollistajana ja itsenäistymisen tukena, ja että sisältöön on kiinnitettävä erityistä huomiota. Yhtä lailla tärkeä tavoite on parantaa vammaisista henkilöistä kotona huolehtivien perheenjäsenten yhdenvertaisia mahdollisuuksia käydä töissä ja huolehtia hyvinvoinnistaan. Tärkeää on myös, että äkillinen avuntarve esimerkiksi

huolenpidosta vastaavan henkilön sairastumisen, asioinnin tarpeen, kriisitilanteen tai toisen perheenjäsenen hoidon järjestämisen vuoksi on huomioitu.

Yhdenvertaisuusperiaatteen vuoksi peruskoulun 3.-9. luokkien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee kuulua vammaispalvelulain lyhytaikaiseen huolenpitoon silloin, kun hoidon tarve johtuu vammaisuudesta.

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Päivätoiminta kuuluu osaksi vammaispalvelulakia. Työelämä on menossa kohti joustavampaa mallia, myös vammaisilla tulisi olla mahdollisuus joustavasti yhdistää työ- ja päivätoimintaa, osa-aikatyötä ym. yksilöllisten tarpeiden mukaan sekä saada toimeentuloa eri lähteistä. Esimerkiksi työ taiteilijana voi olla sellainen, jossa työ on epäsäännöllistä ja tuloja tulee eri lähteistä. Henkilöllä tulisi olla tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa itse palveluun, esimerkiksi etänä suoritettavan päivätoiminnan rinnalla tulisi aidosti olla vaihtoehtoja. Liikkumisen tuen 21 § pitää ehdottomasti ulottua myös päivätoimintaan.

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

Asiasta on liian vähän tietoa, jotta siihen voisi perustellusti ottaa kantaa. Tärkeintä on, että vammaisella ihmisellä on oikeus työhön sekä mahdollisuus joustavasti tehdä työtä omista lähtökohdistaan. Myös työn käsittely tulisi avartaa. Esimerkiksi luovat alat tarjoavat paljon osa-aikaisen työllistymisen mahdollisuuksia. Palveluiden tulisi mahdollistaa, ei rajoittaa. Siis lisää mahdollisuuksia joustavasti yhdistää työ- ja päivätoimintaa, eläkettä, osa-aikatyötä ja palkkatuettua työtä.

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

On hyvä, että liikkumisen tuen muotoja on joustavoitettu.

Vammaisen lapsen mahdollisuuteen liikkua yhdessä oman perheensä kanssa tulee kiinnittää huomiota. Nyt esitetyn mukaan mikäli perhe saisi käyttöönsä auton tai tukea sen hankintaan, olisi lapsella/nuorella mahdollisuus saada vain 24 yhdensuuntaista kuljetuspalvelumatkaa vuodessa. Tuo määrä ei välttämättä riitä itsenäistyvän vammaisen lapsen tai nuoren tarpeisiin. Perusteluissa tulee

erikseen mainita, että kuljetuspalvelumatkojen määrän tulee silloin määräytyä yksilöllisten tarpeiden perusteella ja olla vähintään sen 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Talousnäkökulmaa tulee tarkastella myös asiakkaan ja vammaisperheiden näkökulmasta, palveluiden vaikutus perheen kokonaistaloudelliseen tilanteeseen tulee huomioida. Korvauksia tulee laajentaa koskemaan myös harrastus- ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Ilmaus 'voi korvata' (Hyvinvointialue voi korvata puolet teknisten..) vaikuttaa epämääräiseltä. Tulee korvata on velvoittavampi.

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon. Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

Ymmärrämme, että toimeenpanon näkökulmasta siirtymäaika olisi helpompaa, mutta vammaisen ihmisen näkökulmasta ei ole hyväksyttävää, että on kahden vuoden siirtymäaika vaikeuttaa palveluiden saantia tai että niihin tulee katkoksia.

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

Rajoittamisen tulisi aina olla aivan viimesijaista. Valtaosa haastavista tilanteista voidaan kokonaan ehkäistä ja tarpeen tullen ratkaista muilla kuin rajoitustoimilla. Haastavan käytöksen taustalla on aina syy, joka täytyy selvittää. Toimiva vuorovaikutus ja kommunikaatio ovat keskeisiä keinoja ehkäistä ja vähentää haastavaa käyttäytymistä.

Ehdotamme lisäystä:

42 a 2 § Toimenpiteet itsenäisen suoriutumisen ja itsemääräämisoikeuden tukemiseksi

2) Vaativan tuen yksikön henkilökuntaan kuuluvat sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöt koulutetaan rajoitustoimenpiteiden käyttöä edellyttävien tilanteiden ennalta ehkäisemiseen ja rajoitustoimenpiteiden asianmukaiseen käyttämiseen ja huolehditaan, että heillä on kommunikaatio-osaamista haastavan käyttäytymisen ehkäisemiseksi;

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Vaikuttaa siltä, että perheiden maksurasitus kasvaisi uuden lain myötä. Onko taloudellisia vaikutuksia arvioitu riittävästi perheiden näkökulmasta käsin?

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

Ei

Mikäli vastasit EI, miten säätäisit maksun perusteista?

Kun vammaisen lapsi asuu kodin ulkopuolella, vanhemmat ovat edelleen huoltajia, jotka osallistuvat lapsen elämisen kuluihin monella tavalla, esim. ostamalla vaatteita. Oikeastaan ainoa, mitä vanhemmat eivät silloin maksa, on päivittäinen ruoka.

Kun päädytään tilanteeseen, jossa vammaisen lapsi ei asu kotona, yleensä on epäonnistuttu lapsen ja perheen tukemisesta niin, että lapsi ja perhe voisivat elää hyvää elämää yhdessä. Tilanne on vanhemmille erittäin raskas.

Ehdotus maksuista vaikuttaa täysin kohtuuttomalta ja niitä tulisi kohtuullistaa.

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Esityksessä ei ole riittävästi tarkasteltu riskejä tai mahdollisia negatiivisia vaikutuksia lapsen ja hänen perheen näkökulmasta.

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi

-

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

-

Lilja Päivi
Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry